Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29 | Fylke: Rogaland
Tilleggsspørsmålnr. | Herad: Sandeid
Emne: Jülenissen | Bygdelag:
Oppskr. av: Jens Børretzen | Gard:
(adresse): Sandeid | G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eigi røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
Eg er 81 år g. og har vore lærar frå 1898.

SVAR

1. Dèt e fjort etter hundreårsskiftet
at jülanissen tok tie med å dela
üt jolegåver, og e ikkje so lite
vaksen saman med eldre nekte
sæ høigrdo jola tie. Jolehefte og
jolekort har saman med meir
samkvem med byane gjort jole-
nissen „ålmenn“ då sers for borni.
Bøker og ikkje minst all reklamen
for meir eller mindre umaklaus
„jolestas“ har også gjort sitt.
2. Nissen kjem helst med pakkar
til kvar einskild av hüslyden.
Kva det e i pakkane kan vera
ymse etter som råd og høve e.
Rolle for einsakleg får nissen
ikkje.
3. Det kan vera far, mor eller
ein annan vaksen av hüslyden
som „klær seg üt“ som nisse
4. Maska med kvitt skjegg
høyrer alltid med til ütstyret.
Ellers brükast „kva som treffe“,
men nissen ser „løyen“ üt
i sin trøyja gjerne med rauga

5292

ut, lappa bukse og hatt ein
gammal vid hatt gjev ein brukan-
de jolenisse
5 Snakka er no ei vanleg
"kjøpemarka" med mykje utsegg.
Før ein 20-25 år sidan var ho
heimelaga.
6 Julebukk heiter her "jula-
fant" flt. "julafantar" og
no brukar dei "kjøpemasker"
7. Julafantane får gjerne
eit eller anna snop, men gjev
alldri noko. No er det berre
borni som er julafantar, men
for nokon år sidan såg ein
vaksne ungdomar som
"kledde seg ût"
8. Den gamle nissen var det
nok "lite liv i"; då jula-
nissen kom i bruk her.
Men so mykje hang att um huller
og troll og anna trollpakk at
julanissen vart ~~[illegible]~~ sett på
ikkje berre som ein snill
gamling, men også med ein
viss ångst då han kjem.
9. Nokon andre enn jolenissar
ikkjenn her.

Sandeid, Rgf. 16-1-1951

Godt nyår!

Vyrdsamt
[illegible]

5292
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING